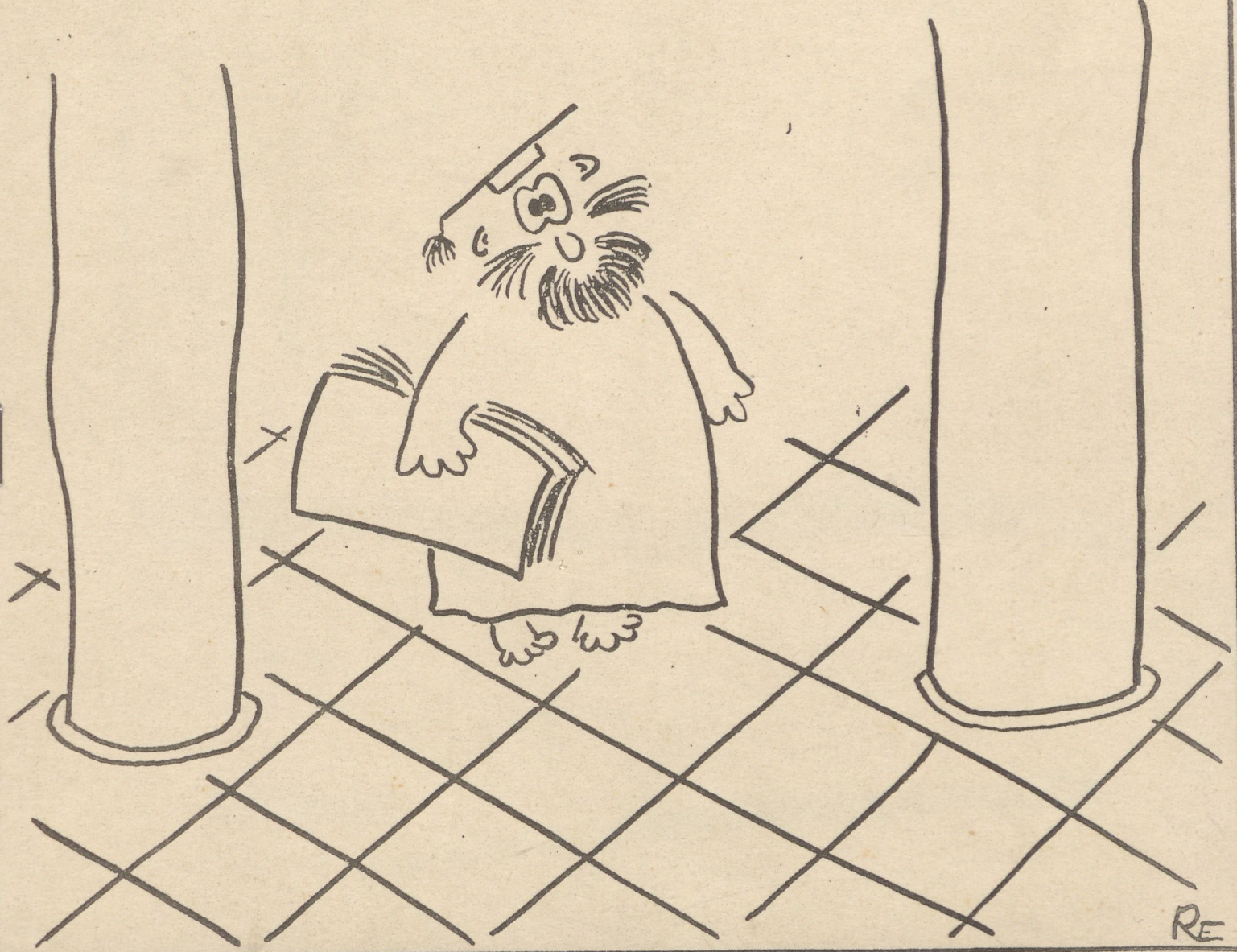
1985/X.

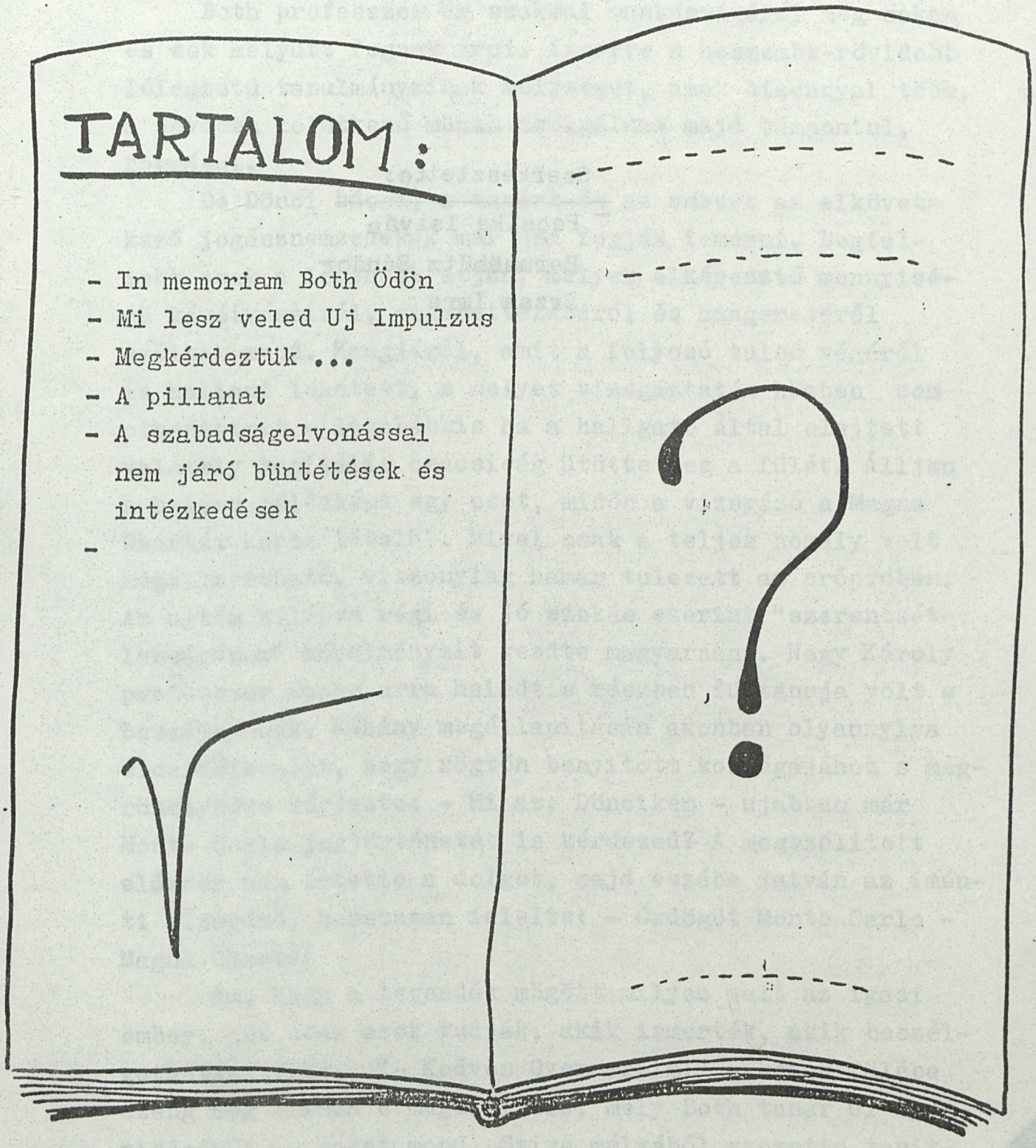
Új Impulzus

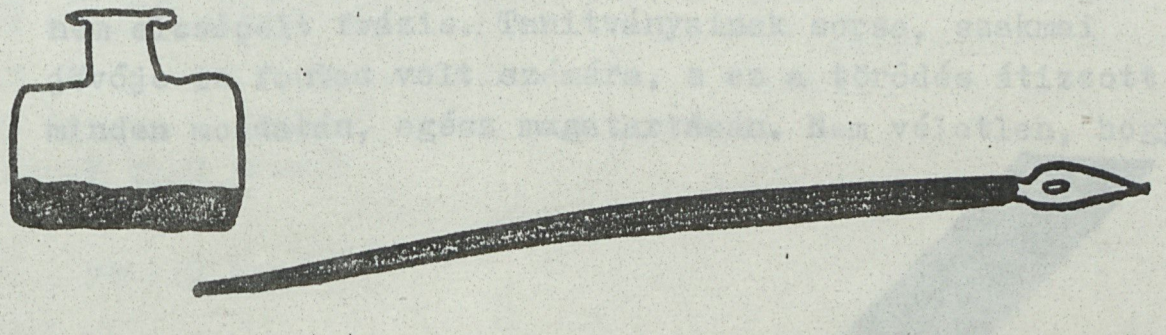
JATE ÁJTK KISZ SZERVEZETÉNEK
IDŐSZAKI PROPAGANDA KIADVÁNYA

TARTALOM:

- In memoriam Both Ödön
- Mi lesz veled Uj Impulzus
- Megkérdeztük ...
- A pillanat
- A szabadságelvonással nem járó büntétések és intézkedések
-

Szerkesztette:

Pacsika István

Bermsöhütz Sándor

Erzse Imre

IN MEMORIAM BOTH ÖDÖN

Both professzor Ur szakmai munkásságáról még sokan és sok helyütt fognak irni. Ismerve a hosszabb-rövidebb lélegzetü tanulmányainak mélységét, azok bizonnyal több, a jövőben keletkező münek szolgálnak majd támpontul, forrásul.

De Dönci bácsi, a tanárt és az embert az elkövetkező jogásznemzedékek már nem fogják ismerni. Legfeljebb csak a legendák utján, melyek elképesztő mennyiségü kávéivásairól, cigarettázásáról és hangerejéről szólnak majd. Hangjáról, amit a folyosó tulsó végéről is hallani lehetett, s melyet vizsgáztatás közben sem pihentetett - legalábbis ha a hallgató által elejtett valamely kapitális csacsiság ütötte meg a fülét. Álljon e helyen példaként egy eset, midőn a vizsgázó a Magna Chartát kapta tételül. Mivel csak a teljes homály volt megállapitható, viszonylag hamar tulesett az erőpróbán. Az ajtón kilépve régi és jó szokás szerint "szerencsétlenségének" körülményeit kezdte magyarázni. Nagy Károly professzor éppen arra haladt s részben fültanuja volt e beszámolónak. Néhány megállapitásán azonban olyannyira elcsodálkozott, hogy rögtön benyitott kollégájához s megrökönyödve kérdezte: - Mi az, Döncikém - ujabban már Monte Carlo jogtörténetét is kérdezed? A megszólitott először nem értette a dolgot, majd eszébe jutván az iménti vizsgázó, bosszusan felelte: - Ördögöt Monte Carlo - Magna Charta!

Ám, hogy a legendák mögött milyen volt az igazi ember, azt csak azok tudják, akik ismerték, akik beszélgethettek vele. "- Kedves Gyermekeim!" - sokak fülébe cseng még vissza e megszólitás, mely Both tanár Ur egyéniségéről is sokat mond. Szive mélyéből szerette tanitványit. Ez a megállapitás az Ő esetében nem üres szólam, nem elcsépelt frázis. Tanitványainak sorsa, szakmai jövője is fontos volt számára, s ez a törődés átizzott minden mondatán, egész magatartásán. Nem véletlen, hogy

a diáknyelv Dönci bácsinak nevezte. Annak a szeretetnek volt ez a visszasugárzása, mely belőle áradt hallgatóira. Pedig nem volt könyörület nála a vizsgán. Ha kellett, másfél óráig is "kinzott" egy vizsgázót, mig megnyugtató osztályzatot nem tudott adni. Jegyeinek sulya volt.

Szerette a könyveket. Szakmája mellett a könyv volt a másik hobbyja. Bizonyságul szolgált erre imponáló tájékozottsága a szak- és szépirodalom terén, valamint lakásának több ezer kötetes könyvtára. Elmaradhatatlan noteszába szüntelenül jegyzetelt, éber szemmel figyelte és gyüjtötte a hazai mellett a határainkon tul megjelenő magyar irodalom alkotásait is. Szeged minden könyvesboltjában törzsvendég volt.

Egy egyetem szellemi nivóját mindenkor és mindenütt professzori kara reprezentálja. Karunk e testületének egyik oszlopa most kidőlt. Ha ez a tanár alapozó tárgyakat oktatott - melyeknek szinvonala és jelentősége meghatározó a későbbiekre - akkor a veszteség kétszeres. S ha még azt is hozzávesszük, hogy az eltávozott izig-vérig pedagógus, ugy a maga után hagyott ür kitölthetetlennek látszik.

Both professzor Ur, a hallgatók Dönci bácsija gyakran beszélt a jogtörténet jelentőségéről - mikor csak közismert szigora kapcsán szóba került e téma.
"- A jogtörténet fontossága tematikai okain tulmenően sokkal inkább abban áll, hogy a tények tiszteletére és a társadalomban való látásra nevel." - szokta ilyenkor mondani.

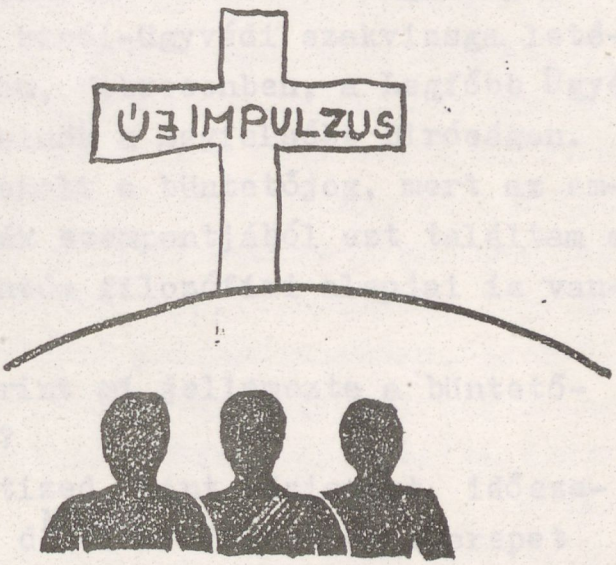
Mi, akik tanitványainak mondhatjuk magunkat, szellemét nem tisztelhetjük jobban annál, mint hogy az általa mutatott uton haladunk tovább. Nem könnyü ez az ut, de nyugodt lelkiismeret kiséri taposóját és a társadalom megbecsülése, hálája övezi. Ha a jelené talán nem is, a jövőjé biztosan.

Homoki Nagy Mária

Balogh Elemér

Mi lesz veled Uj Impulzus?

Megnéztem az értelmező szótárban, hogy mit jelent ez a szó: szerkesztőség. A szerkesztőség olyan kollektiva, amely mások szellemi alkotásait egységbe rendezi a megjelentetés céljából. Nem lepődtem meg, erre gondoltam magam is. Szóval a szerkesztőségnek nem feladata az ujságirás, legalább az egész ujság megirása nem. Ezzel szemben mi, az Impulzus szerkesztői megirjuk gyakorlatilag az egész ujságot, aztán szerkesztjük "önmagunkat". Ez természetesen elvezethet és el is vezet oda, hogy a lap annak a 6-7 embernek az elképzeléseit, gondolatvilágát, esetenként kinlódását tükrözi, akik készitik. Ebből pedig egyenesen következik, hogy az Impulzus olvasói számára - számotokra - érdektelenné, unalmassá válik. Több felhivást is közzétettünk, hogy irjatok a kari lapba, éljetek a lehetőséggel, melyet az ujság kinál. Ez mindeddig süket fülekre talált. Korábban azt gondoltuk, hogy az ujság külalakját kell először megváltoztatni, az izlésesebb külső majd meghozza az irási kedvet. Tévedtünk! Továbbra is magunk készitjük aránytalanul sok idő és energiaráforditással. Ekkora érdektelenség láttán bennem önkéntelenül felvetődik a kérdés, hogy akkor minek, kinek csináljuk ezt? Csak azért kiadni pénzt a nyomtatásra, hogy a KISZ elmondhassa: - nekünk ilyen is van -. semmi értelme. Olvashatjátok ezt a cikket ugy is,mint

egy ujabb felhivást, de olvashatjátok ugy is, mint egy halódó szerkesztőség, halódó ujság utolsó próbálkozását a végleges feloszlás előtt.

Ui.: Ezt a számot kézben tartva is feltünhet a hallgatók érdektelensége, amit nagyon egyszerüen az ujság terjedelmén is lemérhettek. Hiányzik a hallgatók problémafelvetése a kar életével kapcsolatban. Ezen irás reakcióit feltétel nélkül közöljük.

A "szerkesztőség"

FÁZOM

Testem jéghideg kápolna,
Vérem megfagyott.
Forró kezed legyen arcom temetője,
Szemfedőm szelid homlokod.

- re -

Folytatjuk a kar professzorainak bemutatását, ezuttal:

DR. CSÉKA ERVIN tanszékvezető egyetemi tanárt kértük meg, hogy:

- UI. Professzor Ur kérem beszéljen pályájának főbb állomásairól.
- DR. CS.E. Négy évtizede dolgozom a büntető szakterületen. 37 évet a gyakorlatban töltöttem, de ezzel párhuzamosan tudományos és oktatási munkát is végeztem. Egyetemi tanulmányaimat Debrecenben fejeztem be. A felszabadulás után kezdtem meg a gyakorlati munkát. Voltam birósági fogalmazó, azután - az egységes birói-ügyvédi szakvizsga letétele után - ügyész Miskolcon, Debrecenben, a Legfőbb Ügyészségen, később biró, tanácselnök a Legfelsőbb Birószágon. Fiatal korom óta azért érdekelt a büntetőjog, mert az emberi és társadalmi problémák szempontjából ezt találtam a legérdekesebbnek, sőt jelentős filozófiai alapjai is vannak.
- UI. Az Ön megitélése szerint mi jellemezte a büntetőjogot a felszabadulás után?
- DR. CS.E. Az elmult 4 évtized, mint közismert, időszakonként sajnos kiemelkedő, de elkerülhetetlen szerepet juttatott a büntető igazságszolgáltatásnak. Sok bonyolult bünügy intézésében vettem részt. A büntetőjogi maximalizmus jelentkezése a 40-es évek végén és az 50-es évek elején nem egyszer nehéz helyzetbe hozta a gyakorlati jogalkalmazókat, olykor a napi társadalmi-politikai feladatok általános megoldását várták tőlük. Én akkoriban vidéken müködtem és igy szerencsére az un. koncepciós /helyesebben konstrukciós/ perek intézésében nem vettem részt. Nagy megelégedéssel fogadtuk 1953-ban a jogpolitikai helyzet javulását, aminek egyik legfontosabb állomása volt az ujrendszerü ügyészi szervezet megteremtése. Ettől kezdve az ügyészek alapvető feladata a törvényesség biztositása volt.

Ezt az egészséges fejlődést károsan érintette az 56-os ellenforradalom - következményeinek felszámolásában jelentős szerepet kapott a büntető igazságszolgáltatás. Ebben az időben a Legfőbb Ügyészségen dolgoztam

és a korábbi évek törvénysértő pereinek un. rehabilitációs eljárásaiban is közremüködtem. Az ügyészi munkában szerzett ismereteket jól hasznosithattam a Legfelsőbb Bíróságon, ahol a 60-70-es években dolgoztam. A birói munka közismerten magas foku általános jogi, de nemcsak jogi felkészültséget igényelt. Bíróval szemben követelmény kell hogy legyen, az egyetemes tudás és a széles élettapasztalat. A büntető szakterület különösen alkalmas arra, hogy az itt tevékenykedőkben egyidejüleg ébren tartsa mind a gyakorlati, mint az elméleti érdeklődést. A magam részéről mindezt sokszor nem kis nehézségek árán igyekeztem megvalósitani.

- UI. Professzor Ur mikor kezdte tudományos tevékenységét?

- DR. CS.E. Elég hamar bekapcsolódtam a tudományos munkába. Még a gyakorlatban dolgoztam, amikor megszereztem a kandidátusi fokozatot és megjelent "A büntető ténymegállapitás elméleti alapjai" c. monográfiám. Számos büntetőjogi kodifikációban részt vettem és nemzetközi kitekintést nyerhettem külföldi utjaimon. Éltem a lehetőséggel, mikor 5 évvel ezelőtt a tanszékre főállásu egyetemi tanárként meghivást kaptam. E tevékenység nem volt számomra idegen, korábban 15 évig félállásu docensként müködtem a JATE Büntetőjogi Tanszékén.

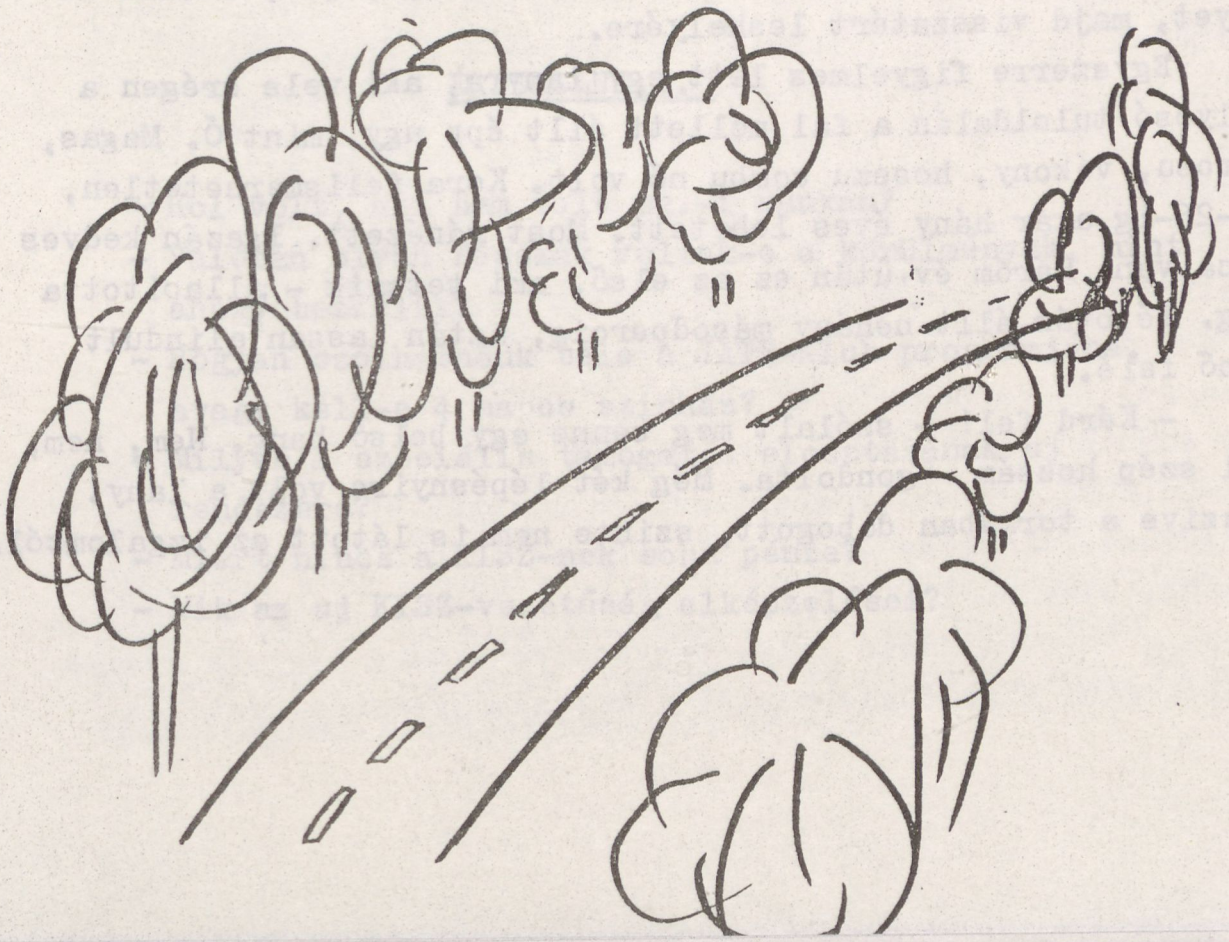
- UI.Kérem beszéljen oktatási tevékenységének elveiről és a diákságról kialakitott véleményéről összehasonlitva a korábbi évekkel.

- Dr. CS.E. Legfőbb célnak tartom, hogy egyrészt a különböző bünügyi tudományok sajátos, de egymásrautalt szerepét tudatositsuk az oktatókban és a hallgatókban, másrészt, hogy a nem tul hosszu egyetemi képzés alatt valóban megadjuk a hallgatók számára a szerzett alapismeretek továbbfejlesztéséhez és a szüntelen változó részletek elsajátitásához a készséget. Az oktatásban sikerről csak akkor beszélhetünk, ha a végzős hallgatókban a jogalkalmazáshoz szükséges áttekintő és önálló döntési készségnek legalább a csiráit elültettük.

A társadalomban folyton változó és büncselekményt megvalósitó konfliktusok helyes és törvényes megoldására kell az e pályát választóknak alkalmasoknak lenni. Ezt a követelményt alapvetően már az egyetemi évek alatt tudatositani

kell. Ennek eszköze a hallgatók gyakorlati érdeklődésének kielégitése az elméleti képzés elhanyagolása nélkül, s ennek egyik szintere a TDK munka. Nem mondhatnám, hogy a büntető területen e tekintetben mindennel meg lehetnénk elégedve: a hallgatói aktivitás nem kielégitő, de ebben szerepe van a nem megfelelő oktatói irányitásnak is. Az én megitélésem szerint a mai hallgatók, illetőleg kezdő szakemberek hivatástudatával általánosságban nincs baj. Ha összehasonlitást teszek az én ifju korommal, a felszabadulás utáni évek és az azokat követő társadalmi változások végletek közt tartották a jogi hivatásról alkotott felfogást. Néha az indokolt mércén tulbecsülték, máskor pedig majdnem semmibe vették a jogászi munkát. Ez okozta, ill. okozza ma is, hogy a végzős joghallgatók nem elég világosan látják leendő pályájukat, az elfogadhatónál több a kezdeti és sokszor nemcsak a kezdeti bizonytalankodás. De azért nekem az a véleményem, hogy a jogászok többsége - bár olykor pályamódositások árán - végül is abba a pozicióba jut, amely megfelel hajlamuknak, tehetségüknek és amely egyuttal a társadalom érdekét is szolgálja.

- UI. Köszönjük az interjut!

A PILLANAT

Szombat este volt. A mellékutcában parkoló kocsisorok, a tinik ricsaja a téren, mind-mind tényként hirdették. A sarkon egy Gitanes-re gyujtott. Ráérünk - gondolta, és zsebébe csusztatta a cigarettásdobozt. Néhány perce indult el otthonról, hogy - mint már annyiszor - most is klubban kössön ki.

A bejáratnál eldobta a cigarettát, rálépett és beállt a sorba. Az előtte várakózók közül sokakat ismert, mondhatni tudta ki számit törzsközönségnek a discon és ki az, aki csak néha fordult meg. A kidobó fiu nem fogadta el, hogy tag, csak elvesztette az igazolványát, mint vendéget engedték be, igy a normál belépő kétszeresét fizette ki. A lépcsőn lefelé megcsapta az áporodott cigarettafüstnek, a különböző kölniknek és izzadtságszagnak a keveréke. Belépett a folyosóra. Valahogy most idegennek, sejtelmesnek tünt a tömeg. Az asztaloknál ülő és a zajban kiabáló fiuk és lányok, az erőltetett sminkek, a csilingelő fülbevalók, a hidrogézezett hajak, a vékony bőrnyakkendők mintha elszürkiteni akarták volna az emberek valódi arcát.

Nem ment a büfébe, hogy megvegye sörét, amivel álldogálni szokott, hanem az egyetlen szellőző mellé huzódott a sarokba. Innen remekül lehetett figyelni a többieket. Nézelődött. Aprólékosan figyelte a felkérhető lányok csoportját, sétált is egyet, majd visszatért leshelyére.

Egyszerre figyelmes lett egy lányra, aki vele srégen a folyosó tuloldalán a fal mellett állt épp ugy, mint Ő. Magas, karcsu, vékony, hosszu combu nő volt. Kora felismerhetetlen, 16-26-ig akár hány éves lehetett. Most ránézett. Igazán kedves arca van. Három év után ez az első, aki tetszik - állapitotta meg. Tétován állt néhány másodpercig, aztán lassan elindult a nő felé.

- Kérd fel! - szólalt meg benne egy belső hang. Nem, nem, tul szép hozzám - gondolta. Még két lépésnyire volt a lány. A szive a torkában dobogott, szinte nem is látott az izgalomtól.

- Szabad? - szólalt meg az előtte lévő fiu.
- Igen - válaszolt a lány, s már mentek is.

Egyetlen pillanat volt csupán. S Ő mint nem adott volna ezért a válaszért. Most érezte csak igazán, mennyire tetszett neki a nő. A mellében acélos szoritást érzett, keserü lett a szája ize ...

A büfébe ment, s vett egy sört.

- NOS JÓ - '85. 09.11.

ÉRDEKELNE...

- Hol volt, aki nem volt mg.-i munkán?
- Valóban olyan rosszak voltak-e a körülmények, mint ahogy beszélik?
- Hogyan szólhatnánk bele a JATE-Klub programjába, avagy kell-e 4 napos szinház?
- Milyen a szociális támogatás elosztásának uj rendszere?
- Miért nincs a KISZ-nek soha pénze?
- Mik az uj KISZ-vezetőség elképzelései?

Dr. Nagy Ferenc elhangzott előadása Budapesten, a Magyar Kriminológiai Társaság 1985. március 22-én tartott tudományos ülésén. Az előadáson elhangzottak rövid vázlatát kivánjuk közölni. Reagálás történt a Magyar Nemzetben és az előadás teljes anyaga megjelenik a Kriminológiai Közlemények Kiadványában.

A SZABADSÁGELVONÁSSAL NEM JÁRÓ BÜNTETÉSEK INTÉZKEDÉSEK

1. A büntetőjogi szankciórendszer történetében jól megfigyelhető a büntető joghátrányok alkalmazásának humanizálódási folyamata. Egészen az ujkorig domináns, olykor csaknem kizárólagos büntetésként a halálbüntetés és a testi büntetések léteztek, majd ezt a központi szankciószerepet hosszu időre a szabadságvesztés-büntetés vette át. Az e század második felében végbement fordulat következtében ma sok országban az alkalmazott szankciók körében a pénzbüntetés a központi jogkövetkezmény. Ha szabadságvesztésről szólunk, különbséget szokás tenni rövid, közép és hosszu tartam között. Itt elsősorban rövid, azaz nemzetközileg széles körben elfogadottan a 6 hónap alatti szabadságvesztésnek alternativ szankciókkal történő helyettesitésére nyilt reális lehetőség. Továbbá éles különbséget kell tenni a végrehajtandó és a felfüggesztett szabadságvesztés között. Ebből a szempontból a kriminálpolitikai szempontból legfejlettebb országok büntetéskiszabási praxisában a végrehajtandó szabadságvesztés aránya az összes büntető elitélés 10-12 %-át nem éri el. Az európai szocialista országokban a fenti arány mintegy 60-68 %-ra tehető. Magyarországon a végrehajtandó szabadságvesztéseknek az összes elitélésen belüli aránya a legutóbbi években 25 % körüli arányban módosult, oly módon, hogy a végrehajtandó szabadságvesztés mindig nagyobb arányu volt, mint a felfüggesztett. A szabadságvesztés-büntetés

tehát visszanyerte korábbi vezető helyét hazánkban, jóllehet a büntetési nem végrehajtandó változatának hátrányai közismertek. Sokan nem véletlen jutottak el oda, hogy a végrehajtandó szabadságvesztést csak ultima rációként, azaz végső érvként alkalmazzák. A végrehajtandó szabadságvesztés negativ hatásai már régóta ismertek: az elkövető szemszögéből ide szokás sorolni a munkahelyi, családi, társadalmi kapcsolatok, az önálló életvitel képességének csökkenését, a társadalomba történt visszailleszkedés nehézségeit stb. Ujabban ezeken az előbbi negativ hatásokon kivül felhivják a figyelmet a büntetésvégrehajtási intézetek jelenlegi tultelitettségére, ami felerősiti az önmagában is meglévő kriminogén hatás veszélyét. A büntetésvégrehajtási szakemberek szerint a börtönökbe nem való elitéltek hazai aránya kb. 20-30 %. A börtönök nevelésre alkalmasságával szemben világszerte erős kétség terjedt el. Több vizsgálat igazolta: minél hosszabb ideig tart a zárt intézeti elzárás, annál rosszabb az eredmény és valószinübb az ujbóli visszaesés veszélye. Távolról sem lényegtelen szempont, hogy a bv.-intézetek az államnak sok pénzébe kerülnek, emellett elég gyakran negativ eredményeket adnak. De az emberi méltóság, a humanitás igényét és követelményét sem lehet figyelmen kivül hagyni. Tulajdonképpen a szabadságvesztés végrehajtása ellen szóló, az előbbiekben emlitett indokok egyuttal szabadságvesztés-elvonás nélküli szankciók hatásainak, hátrányainak hiánya, a bv.-intézetek telitettségének elmaradása és a zárt végrehajtásrarászorulók hatékonyabb nevelése, kezelése gazdaságosabb, humánusabb és sok esetben hasonlóan hatékony, avagy hatékonyabb szankció alkalmazása.

2. A szabadságelvonással nem járó szankciók gyakoribb, szélesebb körü alkalmazását az alábbi okok, körülmények gátolják, ill. hátráltatják hazánkban. - A hatályos magyar Btk. szük körben ad lehetőséget a szabadságelvonás nélküli szankciók alkalmazásának. Btk.-nk több, mint 500 büntetési tételének legnagyobb része több, mint 75 %-a kizárólagosan szabadságvesztést ir elő.

Igy a bíróság csupán a szabadságvesztés tartamának meghatározásánál, ill. a végrehajtás felfüggesztésénél kapcsolatban kap választási lehetőséget.
- A szabadságelvonás nélküli szankció gyakoribb alkalmazásának hátráltatásaként emlitendő a tradicionálisan szabadságvesztés centrikus jogalkalmazói szemlélet és gyakorlat.A bíróságok igen gyakran hivatkoznak indoklásként a büntetés általános visszatartó hatására. Kevés képzelőerővel, immanációval megoldást lehet találni a problémákra más eszközökkel, mint a büntető igazságszolgáltatás rendszere, miközben vissza lehet adni az utóbbi hitelét és hatékonyságát.

Frontváros - háború nélkül

Leszállunk a vonatról. Egy átlagos kelet-európai egyszinü /szürke/ vasútállomás. Ez a város mégsem egy közönséges piros szinü pont kontinensünk atlaszán. Gdansk. Az átlagmagyarnak a 70-es évek végéig a gyönyörü óváros, a régi kikötő, templomok, esetleg a Westerplatte vagy a nagyon jól tájékozottaknak még a Schleswig-Holstein cirkáló jutott az eszébe, a város nevének hallatán. Azóta sok új kifejezéssel kellett megismerkednünk: sztrájk, Szolidaritás, KOR stb.
Lengyel egyetemista barátaink vállalkoznak arra, hogy megpróbálják kielégiteni csoportunk kiváncsiságát. Első utunk a hajógyár kapujához vezet. Kis tér hatalmas emlékmüvel. Az 1970 decemberi sortüz emlékére emelték - a Szolidaritás 1981-ben /!/ - amikor is a sztrájkot beszüntető munkások közé lött a megállapodásról mit sem tudó karhatalom.
Három egymásnak támasztott, úgy 25 méter magas vasmacska magasodik fölénk, a felső végeik keresztet formáznak. Az oldalán körben a hajóépitési munkafolyamatok dombormüvei. A területet a gyártól elválasztó falon emléktáblák, fényképek, valamint egy embernagyságú munkásszobor található. Körös-körül piros és fehér szegfük tömege. Rövid séta után érkezünk

meg a Szent Brigitta templomhoz, amely vörös téglából épült, gót stilusban. Belépünk. Hittanóra van. A főoltár modern fémszobra a budai „0" kilométerkőre emlékeztet. A bejárattal szemben egy elkülönitett sarok hivja fel magára a figyelmet. A falon a pápa és Popielusko képe. II. János Pál felemelt mutatóujjal néz vissza ránk. Felmerül a kérdés: kit figyelmeztet? Talán a túl zajos templomlátogató külföldit inti csendre vagy az államot figyelmezteti a problémák megoldásának elmélyült megközelitésére. A képek alatt a falra két betondarab van felerősitve, közöttük vasrácsok. A jelképekben járatlan ember is rögtön felismeri, hogy ez a kis „térplasztika" börtönablakot formáz. A földön hatalmas márványlap fekszik, rajta a meggyilkolt pap neve /aki ténylegesen Torunban van eltemetve/. A siremlék körül vastag gyertyák, jelvények, koszorúk és ellenállásra buzditó szövegek találhatók. Ezeket a tárgyakat - lengyel kisérőink szerint - azok a magánszemélyek és vállalati csoportok helyezik el, akik még ma is hisznek a betiltott szakszervezetnek. A temlom középső falrészén rézkarckiállitás van. A „müvek" hangulatukban a keleti ikonokra emlékeztetnek. Főleg az a női alak, aki a homlokán ötágú csillagot visel. Mint kiderült, benne a Szolidaritás jelképét „tisztelhetjük". A képek hatásvadász módon próbálják ábrázolni azt az elnyomást, amelyben - az „alkotók" szerint - a lengyel nép él. Persze az izlések különbözőek. A hátsó falon tablók vannak elhelyezve. Az egyik a templom 1970-76 közötti ujjáépitését mutatja be. Teljesen egyházi pénzből állitották helyre a világháborúban elpusztult székesegyházat. A másik tablón fényképek: a pápa és Walensa, Jankowski /a templom plébánosa/ misét celebrál a hajógyár előtt, Walesa és Jankowski, Walesa a misén, Walesa Walesaval. A 13-18 cm nagyságú fotók meg isvásárolhatók 100 zt leszurkolása ellenében. Glemp hercegprimásról még véletlenül sincs felvétel. Ezen nem is lehet csodálkozni, ugyanis Jankowski a Szolidaritás volt elnökének gyóntatója, barát-

ja és tanácsadója. Ezután a Szent Mária templomban lévő kilátóba sétálunk el. A 300 lépcső megmászása megéri, mert gyönyörü kilátás nyilik az egész városra. A fárasztó testgyakorlat után megkivánja az emberfia /lánya/ az éltető nedüt. Bezuhanunk az első nagyobb vendéklátóipari egységbe. Kérdéseinkre a pincér gyorsan és röviden válaszol: nema cola. Mit tehet a jámbor utas ilyenkor? Megissza az eléje rakott felismerhetetlen szinü és izü üditőitalt vagy veszi a kalapját. Mi az utóbbit választjuk. Vesztünkre. Hosszas keresgélés után találunk olyan helyet, ahol legalább dobozos sör van. 350 zt lefizetése fejében megkapjuk az áhitott habozó, aranysárga italt. Megengedhetjük magunknak, mert köztudott a zloty - forint számunkra kedvező fekete árfolyama. Természetesen az üzletekbe is betérünk. Jó magyar szokás szerint. Az ellátás türhetőnek mondható, bár a választék nem olyan, mint idehaza. A húst és cukrot még mindig jegyre adják. A húsüzletek siralmas látványt nyújtanak. A magyar szem számára megdöbbentő látni, hogy sok helyen csak két sovány csirke árválkodik a kampókon. Viszont a piacon banánt és narancsot is árulnak, persze borsos áron. A zöldségellátás jó. Az emberek általában jól öltözöttek, végigmenve a sopoti mólón, annyi divatos sárga és rózsaszinruhás fiatalt lehet látni, hogy akár a Balaton partján is érezhetnénk magunkat. A tengerparti üdülőhely tele van hangulatos éttermekkel és bárokkal, de az ellátási nehézségek itt is kiütköznek.
Gdansk nyugodt képet mutat, a rendes kerékvágásban zajlik az élet. A város fontos mércéje a lengyel változásoknak. Ne feledjük az 1970-es, 76-os, majd az 1980-81. évi eseményeknek is itt volt a központja. Ez mutatja, az itt élő emberek - akár munkások, akár értelmiségiek - nagy érzékenységet tanúsitanak a társadalmi problémák iránt. Egy interjuban találóan mutatott rá a vajdasági titkár arra, hogy Gdansk ideológia frontváros.
Frontváros - háború nélkül

1985. július

- morci -